

CA 16324
Birkö och
Långholms
vård
kapell

Hallberg, Göran

D E T T A

Ä R

D A L

D E T T A

Ä R

D A L

Information för besökande och andra intresserade
sammanställd av Göran Hallberg, Stig Isaksson
och Bengt Pamp

Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund

Tel: 046-10 70 00 (växel)

Adr: Helgonabacken 14, 223 62 Lund

Öppettider: måndag - fredag 08.30-11.30, 12.30-14.30

I N N E H Å L L:	s
1. Våra arbetsuppgifter	1
2. Så började det ...	1
3. ... och så är det nu	2
4. Dialektsamlingarna	3
5. Ortnamnssamlingarna	8
6. Övriga samlingar	10
7. DAL:s skriftserier m m	11
8. Pågående arbeten	14

1. VÅRA ARBETSUPPGIFTER

Dialekt- och ortnammsarkivet i Lund, förkortat *DAL*, har två huvuduppgifter. Den ena är att samla in, bevara, bearbeta och ge ut material om *dialekterna* i ett stort sydsvenskt område som omfattar Skåne, Halland, Småland, Blekinge och Öland. Den andra är att samla in, bevara, bearbeta och ge ut material om *ortnamnen* i Skåne. Till den senare uppgiften hör också att fungera som remissinstans när det gäller att avgöra den besvärliga frågan om lämpliga ortnamnsformer. Även här avser arbetet huvudsakligen Skåne.

2. SÅ BÖRjade DET ...

Under 1800-talets första hälft började den språkhistoriska forskningen få metodisk stadga. I sitt arbete med att klargöra språkets äldre stadier och förändringar gjorde forskarna en viktig upptäckt: dialekterna har utvecklats ur fornspråken med betydligt större konsekvens och lagbundenhet än riksspråken och kan därför ge väl så viktiga bidrag till språkhistorien som gamla skrivna texter. Intresset för de genuina folkmålen förstärktes av att romantikens segertåg över den västliga världen hade medfört att man på ett helt annat sätt än tidigare hade börjat uppmärksamma den folkliga kulturen. De nya strömningarna, som hade uppkommit på kontinenten, spred sig snart till Sverige. På Gotland började bröderna Sæve sina djupgående undersökningar av det märkliga gutamålet. I Tygelsjö söder om Malmö satte prostens Johan Ernst Rietz igång arbetet på vad som skulle bli den hittills enda ordbok vilken täcker hela det svenska dialektområdet, *Svenskt dialektlexikon*, som kom ut mellan åren 1862 och 1867. Och i Lund bildade några smålandsstudenter år 1861 det som med lite härdragning kan sägas vara *DAL:s* föregångare, nämligen *Föreningen för Smålands*

minnen, med den självpåtagna uppgiften "att åt efterverlden uppteckna facta och data, hvarigenom hon kunde lära känna Småland, dess folk, och dettas egenheter i språk, seder, saga och sång." Några år senare kom en sammanslutning vars syfte var att ägna sig enbart åt en sida av allmogekulturen, den språkliga. Det var vad som utan reservation kan hävdas vara DAL:s direkta föregångare, nämligen *Skånska landsmålsföreningen*, som grundades på hösten 1875. Formellt har föreningen ej upphört, även om den mer och mer har övergått från att vara bara en förening till att bli en institution. Men innan dess hade den fått efterföljare i en småländsk (som efterträdde den då förpuppade Föreningen för Smålands minnen), en halländsk och en blekingsk landsmålsförening. År 1916 fick de fyra föreningarna en gemensam centralstyrelse, och verksamheten fick allt fastare former. Ett gränsår är 1930, då verksamheten förstatligades. Det nystartade arkivet blev en egen myndighet, som fick överta landsmålsföreningarnas samlingar och som med tiden fick namnet *Landsmålsarkivet i Lund* (förkortat *LAL*).

3. ... OCH SÅ ÄR DET NU

År 1970 undergick de statliga dialekt- och ortnammsarkiven i Sverige en grundlig omorganisation. Alla utom Göteborgsarkivet - mer härom senare - lades under en ny statlig myndighet, benämnd *dialekt- och ortnammsarkiven samt svenskt visarkiv*, förkortat *DOVA*. *DOVA* sorterar sedan 1 juli 1977 under *statens arkivstyrelse (STARK)*, vars nuvarande ordförande är hovrättsrådet *Jan Gehlin*. Under *STARK* verkar den s k *DOVA-nämnden*, som samordnar de enskilda arkivens ärenden. Ordförande i nämnden är *Kerstin Sönerlind*, kanslichef vid humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. I *DOVA* ingick från början förutom dialekt- och ortnammsarkivet i Lund *ortnammsarkivet i Uppsala (OAU)*, *dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala (ULMA)* och *svenskt visarkiv (SVA)*. Till myndigheten anslöts år 1972 det då nystartade *dialekt- och ortnammsarkivet i Umeå (DAUM)*, numera benämmt *dialekt-, ortnamms- och folkminnesarkivet i Umeå* men med bibehållen förkortning. Från och med den 1 juli 1974 är också *dialekt- och ortnammsarkivet i Göteborg (DAG)*, tidigare *Institutet för ortnamms- och dialektforskning i Göteborg (IODG)*, med i *DOVA*. Liksom *DAUM* har *DAG*, med oförändrad förkortning, fått ett nytt namn: det heter nu *dialekt-, ortnamms- och folkminnesarkivet i Göteborg*. Och år 1984 anslöts två nya arkiv till *DOVA*: *arkivet för ordbok över Sveriges dialekter (OSD)* och *arkivet för ordbok över Sveriges medeltida personnamn (SMP)*.

Vid varje arkiv finns en *rådgivande nämnd* med uppgift att behandla frågor om arbetets vetenskapliga inriktning och allmänna uppläggning. Arkivchefen är ordförande. Övriga medlemmar i DAL:s nämnd är: *Nils-Arvid Bringéus*, professor i etnologi (folklivsforskning), *Eric Cinthio*, professor i medeltidsarkeologi, samt *Bertil Ejder*, professor emeritus i svenska språket.

Den permanenta medarbetarstaben består av docenterna, arkivchefen *Bengt Pamp*, förste arkivarien *Göran Hallberg* och arkivarien *Stig Isaksson*, förste arkivassistenterna *Eva Nordin* och *Inga-Lis Löfquist* samt assistenten *Mariann Saurow*. Därjämte finns ett växlande antal deltidanställda medarbetare.

Bengt Pamp leder och övervakar arbetet på DAL. Arkivarier och därmed också vetenskapliga medarbetare är Göran Hallberg, huvudansvarig för ortnamnsverksamheten, och Stig Isaksson, som dialektarbetet sorterar under. Eva Nordin har hand om expeditionen och sköter under arkivchefens överinseende en stor del av de administrativa uppgifterna, assisterad av Inga-Lis Löfquist, som också tillsammans med Mariann Saurow handhar fortlöpande accession, registrering, insortering m m.

4. DIALEKTSAMLINGARNA

DAL:s dialektmaterial fördelar sig på *handskrifter*, *fonogram*, *mikrofilmer* och *foton*. Efter det format som har använts är handskriftsmaterialet uppdelat i *sedes* och *annat format än sedes* (A5, A4, kvarto, folio).

Den största och viktigaste handskriftssamlingen är den som utgöres av *sedesmaterialet*. Detta omfattar omkring 3 400 000 blad och bildar ett slags kortregister, där varje ord får en lapp. Största delen av materialet har åstadkommit av akademiskt skolade upptecknare, som i sina uppteckningar har begagnat det s k landsmålsalfabetet, den ljudskrift som svensk dialektforskning använder. Upptecknarna har intervjuat dialektkunnigt folk om diverse ämnen, framför allt om förhållanden i äldre tid, och därvid antecknat intressanta ord, med angivande av uttal, böjning och betydelse och ibland också med exempel på hur ordet kan användas i en sats. Ett prov på en uppteckning i detta format finns nedan på s 5.

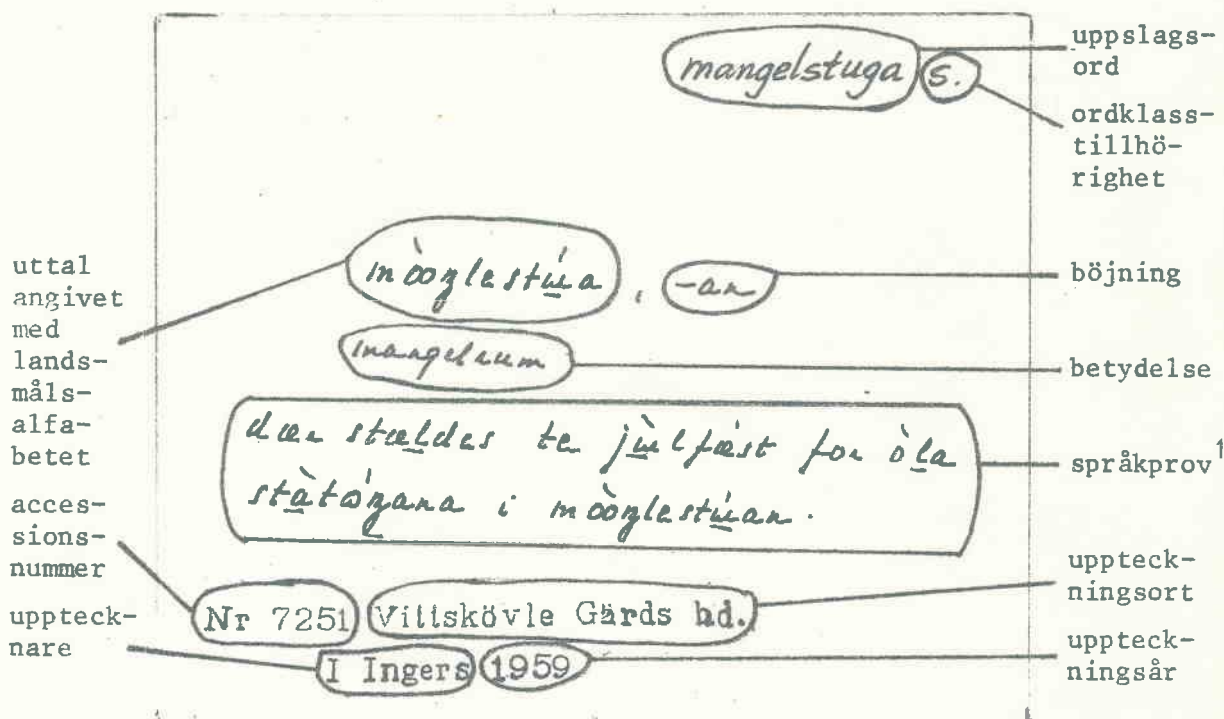
4

Sedesmaterialet finns i lådor i arkivrummet (rum 508). Skånesamlingarna kommer först. Sedan följer Halland, Blekinge, Småland och Öland. Inom varje landskap är materialet ordnat häradsvis, med häraderna uppställda i bokstavsordning. Undantag är Blekinge, som har två samlingar, av vilka den ena består av sockensamlingar och den andra omfattar hela landskapet med materialet ordnat alfabetiskt, och Öland, vars små häradssamlingar har ordnats till en enda landskapssamling.

Tidigare hade DAL enbart sockensamlingar, vilket kanske var bra för den som ville studera en viss sockendialekt men betydligt mindre bra för den som ville ta reda på ett visst ords förekomst, uttal eller betydelse i hela vårt område: det kunde ta en vecka att gå igenom det. Därför och för att få samlingarna skyddskopierade filmades hela materialet 1961 sockenvis och ordnades sedan om till häradssamlingar. År 1973 filmades då nytillkommet material sockenvis och sattes in i häradssamlingarna. Senare tillkommet material finns inplacerat sockenvis i anslutning till varje landskapssamling. Den som vill vara säker på att få med allt som tillhör en viss socken får alltså kontrollera i såväl nytillkommet ofilmad material som i de båda filmserierna, även om utbytet av studiet av den senaste serien och av det nya materialet kan bli ganska magert: insamlandet sker numera huvudsakligen med hjälp av bandspelare, och sedessamlingarna växer därför tämligen långsamt. - Negativen till filmerna är deponerade på riksarkivet i Stockholm.

Inom varje delsamling är sedeslapparna givetvis ordnade alfabetiskt, efter den normaliserade form som finns längst upp på varje lapp. Normalisering innebär att ordet får den form som det har i riksspråket eller den form som det skulle ha haft om det hade existerat i riksspråket. Medan det förra slaget av ord inte erbjuder några problem - man kan ju bara slå upp ordet i fråga i t ex Svenska Akademiens ordlista -, kan det senare slaget verkligen ställa till bekymmer, helst som man inte alltid kan vara säker på vilket ursprung ordet har. Eftersom åtskilliga personer under årens lopp har sysslat med normaliseringen, är det inte så egendomligt, att resultatet inte alltid har blivit det samma. Det har ibland inte varit möjligt att beakta detta vid alfabetiseringen, och därför är här en varning på sin plats: den som vill leta efter ett ord som inte finns i riksspråket bör betänka att ordet *kan* finnas på två eller ännu fler platser i en viss samling. Speciellt bör det beaktas att flera olika "normaliseringsvokaler" kan förekomma. Erfarenhetsmässigt har det visat sig att vokalerna *y*, *ö*, *u* och *o* är särskilt lömska. Vidare bör det nämnas att bindevokal - som -*a*- i *prästagård* - ibland har kommit med i normaliseringen (vilket egentligen inte bör ske) och att detta också kan ställa till trassel.

Så här kan en dialektsedeslapp se ut:

Dialektsamlingar på annat format än sedes finns i underskåpen till de skåp som sedessamlingarna förvaras i. Handskrifterna här är av skiftande slag och omfattar både direkta dialektuppteckningar och, om än i betydligt mindre omfattning, dialektöversikter. Samlingarna är ordnade landskapsvis efter det nummer som varje bidrag får vid accederingen (inregistreringen). I detta material intar *frågelistsvaren* en särställning genom att de har samlats in så systematiskt. De har kommit till genom att arkivet eller någon fristående forskare har velat ha information om terminologien inom ett visst avgränsat område: skogsskötsel, hägnader, oxuppfödning etc etc. Då har man gått ut med en detaljerad frågelist till ortsmiddelare, som sedan har besvarat frågorna efter bästa förmåga och sänt dem till arkivet. Frågelistorna excerperas, vilket innebär att intressanta ord och fraser förs över till sedeslappar och därigenom kommer in i sedessamlingarna. En översikt över det mycket givande frågelistmaterialet får man genom *frågelistregistret*, som förvaras på expeditionen (rum 526). Där finns en förteckning över tryckta och maskinskrivna frågelistor som arkivet har sänt ut och registerkort över de svar som har kommit in. På korten anges frågelistans nummer och ämne, och vidare får man upplysning om när svaret kom in, vad det har för

¹ Språkprovet betyder: "där ställdes till julfest för alla statarungarna i mangelrummet".

accessionsnummer, vad meddelaren heter, varifrån uppteckningen kommer, hur många blad den består av och hur många illustrationer som eventuellt beledsagar framställningen.

Sedesmaterialet har en viktig men oundviklig begränsning: det utgör en ord- men inte en begreppsförteckning. Det innebär att den som t ex vill undersöka olika kvarnstermer i sedesmaterialet för en dialekt måste veta vilka ord han skall leta efter; utan den kunskapen är han ganska hjälplös. Det kan därför vara bra att känna till att allt dialektmaterial som inte är på sedes - det gäller både uppteckningar och inspelningar - är katalogiserat i ett *realregister* som finns i arkivrummet och som är ordnat efter etnologiska klassificeringsprinciper. Bredvid registret finns en inplastad bruksanvisning med förteckning över registrets olika avdelningar.

Fonogrammaterialet förvaras dels i ett särskilt rum innanför arkivrummet, dels i arkivets utrymmen nere i källaren. Det består av mer än 5 000 skivor och ca 1 000 band. En hel del av fonogrammen är utskrivna. De maskinskrivna utskriftena förvaras i underskåpen i arkivrummet.

DAL:s fonogram har kommit till på två olika sätt. Det mesta har arkivets eget folk åstadkommit, genom att på samma sätt som när det gäller sedes-samlingarna söka upp personer, som är kända för att tala god dialekt, och intervjua dem. Den övriga delen av fonogramsamlingen har vi fått utifrån, från intresserade enskilda och från institutioner som har gjort inspelningar. Detta material är ofta mycket värdefullt, och DAL vill gärna passa på att vädja till Dig som läser detta: känner Du till att några sådana band finns så bör Du absolut höra av Dig. Vederbörande behöver inte skänka sitt band till DAL, bara sända hit det så att vi kan kopiera det, eller bara tala om att det finns, så kommer vi och kopierar det.

Fördelen med att få materialet på band är tvåfaldig: dels undviker man de felkällor som hörfel etc kan medföra när det gäller uppteckningar, och dels får man utomordentliga möjligheter att studera hur meddelarnas meningar är uppbyggda med avseende på antalet ord, ordföljd och mycket annat. En eventuell nackdel är att många kan känna sig besvärade och därför talar onaturligt och uppstyltat när de får se mikrofonen, men detta brukar snart gå över.

7

I arkivrummet finns ett *fonogramregister*. Det består av en topografisk del, där man informeras om på vilka orter DAL har spelat in dialekter, och en persondel, där de inspelade personerna förtecknas.

Mikrofilmaavdelningen har ett dialektmaterial som omfattar 359 nummer. Filmerna, som förvaras i källaren, är dels skyddskopior av sedessamlingarna, ordnade sockenvis, dels kopior av dialektmaterial från andra arkiv och institutioner. En läsapparat finns i rum 513. Som ett register till dessa samlingar kan man använda *accessionskatalogerna till mikrofilmerna*, som förvaras på expeditionen (rum 526).

Fotomaterialet omfattar för närvarande omkring 4 400 kort. Det har huvudsakligen dialektologiskt intresse och nämns därför här. Fotona finns i pärmar inne i arkivrummet. De flesta har åstadkommits av arkivets egen personal, som har rest runt, framför allt till hembygds museer, och fotograferat. Termerna för de olika föremålen och deras delar har meddelats av någon dialekt- och sakexpert som har varit närvarande vid fotograferingen eller som i efterhand har granskat fotografierna. Benämningarna har antecknats eller spelats in på band och finns nu angivna intill fotografierna.

Fotoregistret, som finns i arkivrummet, ger en ingång till fotosamlingen. Det består av en topografisk del samt en person- och en sakdel. Den senare är en alfabetiskt ordnad förteckning med ord för det som avbildas på fotografierna.

Den som vill ha uppgifter om hela det dialektala handskriftsmaterialet i DAL från en viss ort får gå till *det topografiska handskriftsregistret*, som finns på expeditionen (rum 526). Den del som ger upplysningar om dialektmaterialet är uppdelad efter landskap och består av olika delregister för Skåne, Småland, Halland, Blekinge och Öland samt vidare, utanför DAL:s egentliga undersökningsområde, Göteborgs och Bohus län, Närke, Södermanland, Värmland, Västergötland, Östergötland och "övrigt". Material som avser ett helt härad registreras under häradets namn, resten under sockennamnet.

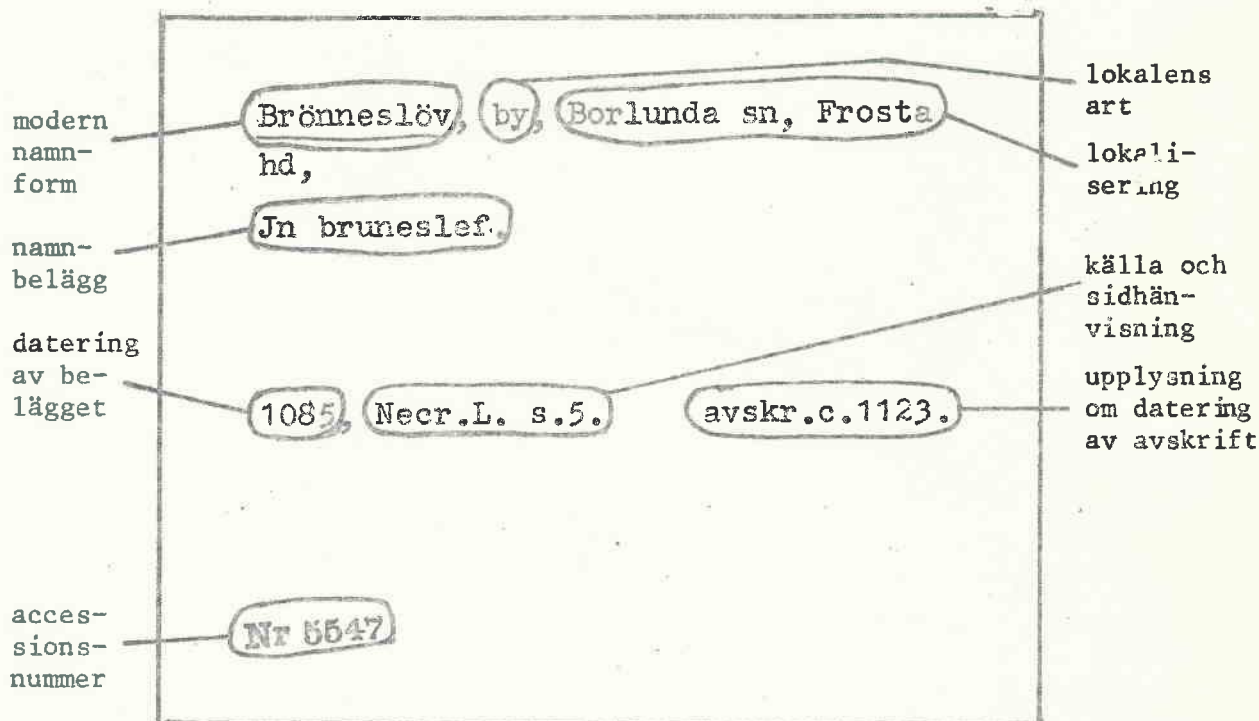
På expeditionen finns också ett alfabetiskt *personregister* över DAL:s medarbetare. Registerkortet informerar bl a om vad för slags handskriftsmaterial vederbörande har sänt in, hur mycket det omfattar, vad det har för format och vilket accessionsnummer det har fått.

5. ORTNAMSSAMLINGARNA

Den viktigaste delen av DAL:s ortnamnsmaterial utgöres av *sedessamlingarna*, som omfattar ca 900 000 blad och som finns i arkivrummet omedelbart innanför dörren från korridoren. En huvudprincip som går genom ortnamns materialet på sedes är att *skriftliga belägg* står för sig och *dialektbelägg* för sig. De skriftliga beläggen är hämtade från olika slags källor, tryckta såväl som otryckta. Det medeltida materialet är så komplett som vi kan få det och urvalet från 1500-talet och 1600-talets första hälft synnerligen rikhaltigt, medan vi naturligtvis har kunnat exciperera endast en begränsad del av källor från senare tid. DAL:s ortnamnsamlingar är mycket värdefulla inte bara för namnforskare utan också för skånska lokalhistoriker: den som t ex vill veta var i den medeltida litteraturen en viss skånsk ort är nämnd, kan snabbt och bekvämt få reda på detta genom DAL:s samlingar av skriftliga ortnamnsbelägg. — Om dialektbeläggen är bara att nämna att de normalt är skrivna med landsmålstecken.

Sedessamlingarna är ordnade häradsvis i bokstavsordning efter häradets namn och inom varje härad sockenvis i bokstavsordning efter socknens namn. Före häradssamlingarna kommer material som berör eller kan beröra mer än ett härad: landskapsnamnet *Skåne*, läns- och kommunnamn samt namn på större bygder, vattendrag, vattensamlingar och åsar. Först i varje häradssamling finns *häradsnamnets skriftliga belägg*, ordnade kronologiskt, och därefter *dialektala belägg på häradsnamnet*. Sedan kommer häradets sockensamlingar. En sockensamling består av följande delar: 1. *Sockennamnets skriftliga belägg*, ordnade kronologiskt. 2. *Skriftliga belägg på övriga bebyggelsenamn*, ordnade alfabetiskt och, om det finns flera belägg på samma namn, kronologiskt. 3. *Skriftliga belägg på icke-bebyggelsenamn*, d v s ägonamn, naturnamn och "artefaktnamn" (namn på broar, vägar, hamnar o dyl), liksom bebyggelsenamnen ordnade alfabetiskt och, om det finns flera belägg på samma namn, kronologiskt. 4. *Dialektala belägg på sockennamnet*. 5. *Dialektala belägg på övriga bebyggelsenamn i socknen*. 6. *Dialektala belägg på icke-bebyggelsenamn i socknen*.

En sedeslapp med ett skriftligt belägg på ett skånskt ortnamn kan se ut så här:

I en låda efter de egentliga ortnamnssamlingarna finns sedeslappar med upplysningar om vad de olika källförkortningarna betyder: där kan vi t ex få reda på att *Necr.L.* står för *Necrologium lundense* och att denna källskrift gavs ut av L. Weibull 1923.

Utöver detta huvudmaterial i sedes finns i arkivrummet excerpter från skånska *jordböcker* från den allra äldsta svenska tiden och fram till den dag då *jordböcker* i stort sett upphörde att föras, 1936-06-30. Materialet förvaras i en serie A4-pärmar. Vidare är att nämna att det i underskåpen till sedessamlingarna finns s k *primäranteckningsböcker*, där upptecknarna har skrivit in namnformerna under sitt fältarbete.

Mikrofilmavdelningen innehåller närmare 290 filmer med ortnamnsmaterial. Dessa förvaras liksom de dialektologiska filmerna i källaren och kan läsas med hjälp av läsapparaten i rum 513. Filmerna med ortnamnsmaterial är i huvudsak av tre slag: en kopieserie av äldre namnformer av bebyggelsen från hela landet filmad 1963 vid ortnamnsarkivet i Uppsala; en serie skyddskopior av DAL:s ortnamnsuppteckningar från Skåne filmad 1973 (negativen har deponerats på riksarkivet); slutligen en serie kopior av viktigare äldre handskriftskällor i urval, såsom *jordböcker* i kammararkivet och hos de skånska länsstyrelsernas lantmäterienheter, kartor och

generalmönsterrullor i krigsarkivet samt framför allt jordeböcker, extra-skatttemantalslängder och räkenskaper i riksarkivet i Köpenhamn från tiden före 1658.

Som register till mikrofilmernas ortnamnsmaterial fungerar de redan nämnda *accessionskatalogerna till mikrofilmerna*, vilka finns på expeditionen.

Det bibliografiska ortnamnsregistret i arkivrummet ger uppgifter om var i litteraturen svenska ortnamn finns tolkade. Registret är en kopia av ett original som har utarbetats på ortnamnsarkivet i Uppsala.

Ett påbörjat *generalregister över skånska bebyggelsenamn och inbygggarbetekningar* förvaras i rum 526. I fullbordat skick kommer det att omfatta också en avdelning där de registrerade ortnamnens efterleder förtecknas.

Det topografiska handskriftsregistret (rum 526) har en särskild ortnamnsdel för Skåne. Registerkorterna är uppställda på ungefär samma sätt som i dialektdelen.

Det ovan beskrivna alfabetiska *personregistret* (rum 526) omfattar självfallet också personer som har lämnat in material om ortnamn.

6. ÖVRIGA SAMLINGAR

Klippsamlingen, som omfattar ca 1500 klipp, finns i arkivrummet och omfattar artiklar och reportage vilka på något sätt berör DAL:s verksamhetsområde. Den har en ganska slumpartad tillkomsthistoria. Arkivet har aldrig prenumererat på pressklipp, utan samlingen innehåller material ur fr a sydsvensk press som arkivets anställda eller andra intresserade har råkat få syn på och tillställt DAL. Till samlingen hör ett *klippregister*. Det finns också i arkivrummet och är indelat i en person-, en sak- och en topografidel.

Biblioteket finns till sin huvuddel i rum 505, där också katalogen är uppställd, och i korridoren. I rum 506, ett arbetsrum, förvaras serier av årsböcker från hembygdsföreningar, museer o dyl i DAL:s undersökningsområde. Det tryckta kartmaterialet påträffas dels i biblioteksrummet 505, dels i arbetsrum 507. Särtryck och småtryck förvaras i kapslar i rum 513.

7. DAL:S SKRIFTSERIER M M

Serien *Skrifter utgivna genom Landsmålsarkivet i Lund*, vars första del utkom 1932, är avslutad i och med att arkivet har bytt namn. Den fortsätts nu av en ny serie, *Skrifter utgivna genom dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund*.

Så har vi serien *Skånes ortnamn*, som äldst utgavs av Sydsvenska ortnamnsällskapet och Landsmålsarkivet i Lund gemensamt men där nu DAL står som ensam utgivare.

Vidare bör nämnas *Sydsvenska ortnamnsällskapets årsskrift*, första gången utkommen 1925. Den utges som framgår av namnet av en enskild sammanslutning, men av ålder är redaktören en person knuten till DAL, f n förste arkivarie Hallberg, som är sällskapets sekreterare.

Serien *Skrifter utgivna genom Landsmålsarkivet i Lund* hann utkomma med 19 nummer:

1. Hedström, G: Sydsjäländska folkmål 1. Inledning, studier över vokaler i starktonig ställning. 1932. LVI + 384 s + 1 karta.
2. Lindqvist, N: Sydväst-Sverige i språkgeografisk belysning. 1. Text. 2. Kartor. 1947. 76 s + 125 kartor.
3. Peterson, P N: Ordbok över Valldamålet. 1946. IV + 1571 s.
4. Sjöstedt, G: Studier över r-ljuden i sydsjandnaviska mål. 1936. VIII + 340 s + 1 karta.
5. Ingers, I: Studier över det sydvästskånska dialektområdet. 1939. XVI + 301 s + 1 karta.
6. Folkminnen och folklivsskildringar från Glimåkra socken i nordöstra Skåne. Texter på dialekt författade av J Svensson och V Ivarsson utgivna --- av Gösta Sjöstedt. 1949. 227 s.
7. Hedström, G: Ordstudier i anslutning till P Rydholms anteckningar om Långarydsmålet i Västbo I-II:1, II:2. 1948-50 och 1954. 315 s.
8. Benson, S: Studier över adjektivsuffixet *-ot* i svenskan. 1951. VI + 237 s + 5 kartor.
9. Benson, S: Blekingska dialektstudier I. 1956. 153 s. II. 1981. 75 s.
10. Ordspråk, ordstäv och talesätt från sydvästra Småland. Med inledning och kommentar av Sten-Bertil Vide. 1957. 279 s.
11. Areskoug, H: Studier över sydöstskånska folkmål I. 1957. XV + 760 s + 2 kartor. (Tysk sammanfattning.)
12. Studier i nordisk språkvetenskap. 1958. 182 s.

13. Smålands minnen. Texter ur föreningens för Smålands minnen album. Utgivna med historisk och bibliografisk orientering av Sten-Bertil Vide. 1961. 181 s.
14. Wangö, J: Ordbok över Knäredsmålet. 1963. VIII + 250 s.
15. Benson, S: Südschwedischer Sprachatlas 1-4. 1965-70. 164 s med 66 kartor.
16. Jacobsson, J: Skreamålets ordförråd omkring 1900. 1966. 260 s.
17. Vide, S-B: Sydsvenska växtnamn. 1966. 383 s.
18. Kornhall, D: Sydsvenska fisknamn. 1968. 318 s + 1 karta.
19. Ejder, B: Dagens tider och måltider. 1969. 503 s med 6 kartor.
(Engelsk sammanfattning.)

I serien *Skrifter utgivna genom dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund* har utkommit:

1. Sjöstedt, G: Ordbok över folkmålen i Västra Göttinge härad. Del 1. 1979. XV + 179 s. Del 2. 1983. 196 s.
2. Ejder, B: Ryd och rud. 1979. 448 s.
3. Personnamsterminologi. NORNAS åttonde symposium i Lund 10-12 oktober 1981. Redigerad av Göran Hallberg, Stig Isaksson, Bengt Pamp. With a Summary in English. 1983. 166 s.

I *Skånes ortnamn. Serie A. Bebyggelsenamn* har hittills följande delar utkommit.

1. Albo härad av Bertil Ejder. 1958.
3. Bjäre härad och Ängelholms stad av Bengt Pamp. 1964.
7. Harjagers härad och Eslövs stad av Göran Hallberg. 1979.
11. Ljunits härad av Göran Hallberg. 1975.
14. Onsjö härad av Stig Isaksson. 1980.
16. Rönnebergs härad och Landskrona stad av Göran Hallberg. 1973.
18. Södra Åsbo härad av Bertil Svensson och Sven Benson. 1962.

Hur en framtida B-serie med icke-bebyggelsenamn skall utformas är ännu oklart.

Naturligtvis förekommer det böcker om sydsvenska dialekter och skånska ortnamn även utanför DAL:s olika skriftserier. Bland dessa kan vi nämna:

Dialekt:

- Areskog, G: Östra Smålands folkmål. - Skr utg av Gustav Adolfs akademien för folklivsforskning. 4. Upps, 1936, XXVIII + 280 s + 2 kartor.
- Billing, G: Åsbomålets ljudlära. - SvLm X:2, 1889, 228 s + 1 karta.
- Hansson, Å: Fonematiska studier i skånska dialekter. - Lundastudier i nordisk språkvetskap. Ser A, 19. Lund, 1969, 224 s.
- Ingers, I: Skolslang och studentslang. Lund, 1977, 120 s.
- Ingers, I: Språket i Lund. - 1957. Skr utg av nämnden för svensk språkvård. 17. Sthlm, 1957, VIII + 140 s. (Andra uppl. Sthlm, 1970.)
- Kalén, J: Ordbok över Fageredsmålet. - Göteborg, 1923, XI + 469 s.
- Lech, G: Skånemålens böjningslära. - Lund, 1925, VIII + 141 s.
- Lindroth, Hj: Ölands folkmål 1-2. - Göteborgs högskolas årsskrift 1925:1; 1945:1. Göteborg, 1926, IX + 538 s + 1 karta; 1945, 176 s.
- Lönnerholm, E: Språket i Jönköping. - Skr utg av nämnden för svensk språkvård. 46. Sthlm, 1972, 127 s.
- Magnusson, B: Språket i Kalmar. - Skr utg av svenska språknämnden. 64. Sthlm, 1978, 118 s.
- Ohlsson, S-Ö: Skånes språkliga försvenskning. 1-2. - Lundastudier i nordisk språkvetskap. Ser A, 30-31. Lund, 1978-1979, IV + 186 resp VIII + 164 s. (Engelsk sammanfattning.)
- Olséni, N: Södra Luggudemålets ljudlära. - SvLm VI:4, 1887, 85 s.
- Swenning, J: Utvecklingen av sammordiskt æi i sydsvenska mål. - Sthlm, 1909, 151 s + 1 karta.
- Swenning, J: Folkmålet i Listers härad. - SvLm B 36, 1917-37, 562 s + 3 kartor. (Fransk sammanfattning.)
- Swenning, J: Ordförteckning till Folkmålet i Listers härad. - SvLm B 54, 1949, VII + 140 s.
- Wigforss, E: De korta rotstavelserna i Skånemålen. - Lunds universitets årsskrift. Ny följd. Avd 1. Bd 14. 29, Lund, 1918, 70 s.
- Wigforss, E: Södra Hallands folkmål. - SvLm B 13, 1913-18, XIV + 783 s + 3 tabeller + 2 kartor.

För närmare upplysningar om dialektdrag och dialektlitteratur landskapsvis se:

Pamp, B: Svenska dialekter. Sthlm 1978.

Ortnamn:

Bruhn, E: Ägonamn i Rönnebergs härad. - Meddelanden från Svenska Ortnammsarkivet. Ser B, 2. Lund, 1931, X + 206 s.

Ejder, B: Marknamn och kulturhistoria. - Lundastudier i nordisk språkvetenskap. Ser A, 7. Lund, 1951, 61 s. (Engelsk sammanfattning.)

Ingers, I: Ortnamnen i Burlöv. - Ingers, I, Burlövs kommun. Historia och beskrivning. Arlööv, 1972, 39-115.

Ingers, I: Ortnamn i Lund 1-2. - Fören Det gamla Lund. Årsskr 44. Lund, 1962, 1-83; 52. Lund, 1971, 1-77.

Ingers, I: Ortnamn i Malmö 1-11. - Malmö Fornminnesfören årskrift 1957, 6-46; 1958, 59-74; 1959, 51-76; 1960, 52-81; 1961, 77-110; 1962, 34-61; 1969, 104-124; 1970, 86-97; 1972, 113-134; 1975, 74-90; Elbogen nr 4, 1979, 9-20.

Ljungberg, L: Gatunamnen i Malmö. - Malmö, 1960, 359 s + 1 karta.

Ljunggren, K G: Studier över sydsvenska ortnamn. - SOÅ 1946-48, 3-72.

Pamp, B: Ortnamn i Skåne. Sthlm, 1983, 115 s.

Søndergaard, B: Indledende studier over den nordiske stednavnetype lev (löv). - Navnestudier udg af Institut for Navneforskning. 10. Khvn, 1972, 223 s. (Tysk sammanfattning.)

Sørensen, J Kousgård: Danske bebyggelsesnavne på -sted. - Navnestudier udg af Stednavneudvalget. 1. Khvn, 1958, 333 s. (Engelsk sammanfattning.)

Sørensen, J Kousgård: Danske sø- og ånavne 1-4. - Navnestudier udg af Institut for Navneforskning. 6. Khvn, 1968, 357 s; 12. Khvn, 1973, 327 s; 15. Khvn, 1978, 259 s; 21. Khvn, 1981, 401 s.

För närmare upplysningar om skånska ortnamn i tidskriftsuppsatser o l se:

Pamp, B: Ortnamnen i Sverige, s 128 ff. - Lundastudier i nordisk språkvetenskap. Ser B, 2. 4 uppl. Lund, 1974.

8. PÅGÅENDE ARBETEN

Benson, S: Blekingsk ordbok.

Ejder, B: Skånes ortnamn. Serie A. Del 12. Bebyggelsenamnen i Luggude härad samt städerna Helsingborg och Höganäs.

Hallberg, G: Skånes ortnamn. Serie A. Del 2. Bebyggelsenamnen i Bara härad.

Sjöstedt, G: Ordbok över folkmålen i Västra Göinge härad. Del 3-4.

Vide, S-B: A J Krögers dialekttexter.

SOFI
SPRÅK- OCH FOLKMINNESINSTITUTET

16000 001533 801